

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Tvorba projektů vhodných pro předškolní vzdělávání

garant: Jana Polčáková

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

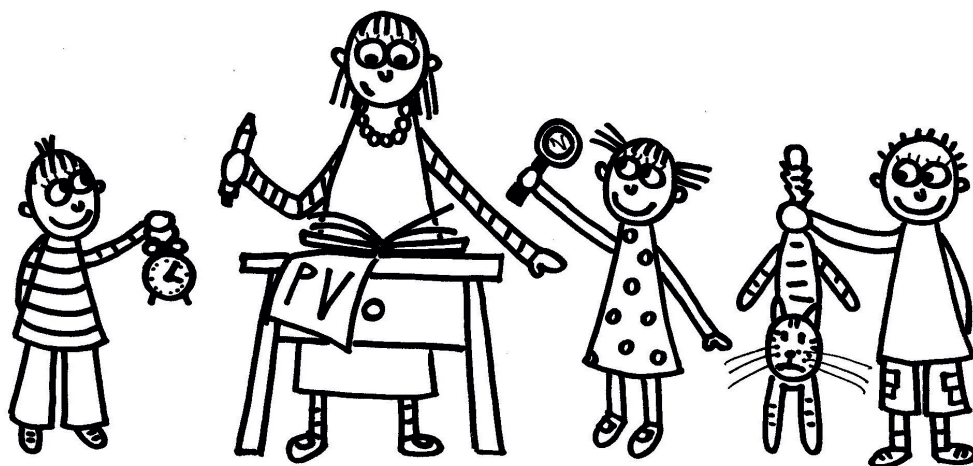

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Tvorba projektů vhodných pro PV.

Studijní materiál pro kurzy OP VK, PF JU v Českých Budějovicích

– určeno pro vnitřní potřebu semináře

zpracovali:

Jana Polčáková

Eva Muroňová

Alena Váchová

Eva Svobodová

Miroslav Procházka

editace: Eva Svobodová, Alena Váchová

ilustrace: Adéla Drtinová

OBSAH:

1 PROJEKTY V MATEŘSKÉ ŠKOLE – Eva Svobodová.....	3
2 PROJEKT JAKO VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE – Alena Váchová.....	5
2.1 Obecně o projektech	5
2. 2 Hlavní znaky projektu	7
2. 3 Postupné kroky při plánování a realizaci projektu.....	9
2. 4 Význam projektů.....	11
3 DIDAKTICKÉ PROJEKTY PEDAGOGIKOU F. KETTA – Eva Muroňová	14
3.1 Mám své místo na zemi.....	14
3.2 Ahoj, starý strome!.....	16
3.3 Anna a tajemství	20
4 TVORBA PROJEKTU OP VK – Jana Polčáková	26
5 Několik slov závěrem o nás lidech, o vás učitelkách a komunikaci –	
Miroslav Procházka	29

1 Projekty v mateřské škole

Eva Svobodová

Když jsme se sešli na prvním setkání tohoto kurzu, došlo u mnohých účastnic kurzu ke zklamání. „Toto jsme nečekaly, myslely jsme, že se budeme učit postavit projekt a ne jak získat na projekt finance!“ Jiné účastnice ovšem říkaly: „To je prima, školce by nevadilo, kdyby se nám podařilo získat nějakou dotaci!“

Nakonec jsme po vzájemné domluvě dospěli ke kompromisu. Zkusíme oboje a uvidíme. Věřím, že kurz uspokojil požadavky všech a dříve, než se pustíte do četby tohoto dokumentu, dovolím si pár slov k jeho obsahu.

1. **Projekt jako vzdělávací strategie:** Tímto pojmem se zabývá materiál Aleny Váchové a dále v ukázkách Evy Muroňové si můžeme vzpomenout na aktivity, které lektorka představila v rámci realizovaných kurzů. Při čtení těchto materiálů doporučuji položit si následující otázky:
 - a. Co je jádrem uvedených projektů?
 - b. Jaké vzdělávací cíle projekty sledují?
 - c. Co by mohlo být produktem těchto projektů?
 - d. Jak by bylo možné zapojit do přípravy projektů děti, rodiče, případně další účastníky?
2. **Projekt jako inovační strategie pro podporu vzdělávání:** Tímto druhem projektů se zabývá materiál Jany Polčákové, zkušené ředitelky ZŠ a vysokoškolské pedagožky. V těchto materiálech můžete najít návod, jak sestavit a podat projekt, který by vám pomohl získat finanční prostředky na aktivity, na které nestačí vaše rozpočtové příspěvky.

2 Projekt jako vzdělávací strategie v mateřské škole

Alena Váchová

2. 1 Obecně o projektech

Ruku v ruce se změnami společnosti přicházejí i změny ve vzdělávání. Rok 1989 nastartoval kurikulární reformu, jejíž podstatou je zejména humanizace vzdělávání, která přináší nový přístup k dítěti, respekt k jeho osobnosti. Při učení vycházíme z toho, co dítě (žák) o tématu ví, zohledňujeme jeho zájem, možnosti a individuální způsob učení. Hledáme takové metody práce, které by tuto potřebu respektovaly a zároveň vedly k aktivitě učících se. Snažíme se propojit více školu se skutečným životem. Vhodnou vzdělávací strategií může být právě projekt. První dokument na státní úrovni po r. 1989 Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, tj. Bílá kniha (2001) uvádí, že ve vzdělávání by měly být „*uplatňovány nové formy výuky, které usnadní vnitřní diferenciaci až individualizaci vzdělávání. Jednou z nich je např. projektová výuka, založená na aktivní, samostatné práci žáků, jimž dává příležitost proniknout v daném tématu do větší hloubky.*“

Hovoříme –li o projektech, musíme si nejprve ujasnit základní pojmy, které s nimi souvisí.

Vyučovací metoda – „koordinovaný, úzce propojený systém vyučovací činnosti učitele a učebních aktivit žáků směřujících k dosažení daných výchovně – vzdělávacích cílů“ (Maňák, Švec, 1997, s. 23) Všimněme si, že definice zohledňuje aktivní podíl žáka na vzdělávání.

Problémová metoda

„Vyučovací metoda, resp. typ výuky, která začleňuje řešení problémů samotnými žáky jako prostředek jejich intelektového rozvoje. Do určité míry je tato metoda realizována při každé školní výuce...“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 179).

Projektová metoda

Maňák, J. a Švec V. (2003, s. 168) ji popisují jako „komplexní praktickou úlohu (problém, téma) spojenou se životní realitou, kterou je nutno řešit teoretickou i praktickou činností, která vede k vytvoření adekvátního produktu.“

Kratochvílová ve své definici zdůrazňuje i nově získané zkušenosti během projektu, na jejichž základě žák dokáže argumentovat při posuzování projektu: „Projekt je komplexní úkol (problém), spjatý se životní realitou, s nímž se žák identifikuje a přebírá za něj odpovědnost, aby svou teoretickou i praktickou činností dosáhl výsledného žádoucího produktu, pro jehož obhajobu a hodnocení má argumenty, které vycházejí z nově získané zkušenosti.“ (Kratochvílová, 2009, s.36)

„Rozdíl mezi problémovou a projektovou metodou spočívá v tom, že problémová metoda vede k přemýšlení, projektová metoda zajišťuje organizování, bádání a dokazování.“ (Hladílek, 1993, s. 19).

V projektu je učivo koncentrováno kolem ústředního motivu –jádra , z něj vycházejí činnosti, zkoumají jej, propojují s okolním světem, postupně objasňují

Jádrem je zpravidla problém –určitá obtíž, formulovaná otázkou, popř. konkrétní podnět, úkol, který vychází z konkrétní situace, potřeby. (Valenta, 1993. s. 2) Děti mohou řešit praktické problémy ze životní reality (Co se děje s odpadky?) nebo se snažit vytvořit nějaký výrobek (Vytvoř si vlastní hrneček), zorganizovat nějakou potřebnou akci (Olympiáda trochu jinak). Případná otázka, kterou se projekt bude zabývat, může mít i podotázky. (např. Projekt Co se děje s odpadky?, kdy řešení základního problému je obklopeno řadou dílčích kroků. Ústřední myšlenka jádra prostupuje celou realizaci projektu, veškeré aktivity. Projekt by měl vzejít od samotných dětí, tak je zajištěno, že k němu budou aktivně a se zájmem přistupovat.

Často se uvažuje nad rozdílem tematických celků a projektů. K pochopení může pomoci následující **rozdíly integrované tematické výuky a projektové výuky**, jak je vymezují Dlabola a Etrychová v časopise Rodina a škola (2007):

- **Tém výuka.(TV)** Cíl se víc váže k tématu, obsahu
- **Projektová výuka (P.V).**: **cíl je víc idea, záměr, změna, produkt než téma**
- **T.V.** – vztah mezi aktivitami je volnější, méně provázaný, nemusí být vzájemně podmíněný
- **P.V.** – **aktivity jsou navzájem podmíněné, provázané, podporují se, více na sebe navazují**
- **T.V.** –větší odpovědnost učitele, menší spoluodpovědnost žáka – hlavně při plánování

- *T.V. – uzavřenější prostředí, – nevyžaduje přesah např. mimo třídu*
- *P.V. –otevřenější systém, přesah do života školy, obce, regionu...*

Pokud při vzdělávání respektujeme dynamický princip (viz Tvorba třídního programu), pak se rozdíly mezi integrovanou tematickou výukou a projektem v mnohém stírají.

V mateřské škole má projekt svá specifika vycházející z věku dětí.

2. 2 Hlavní znaky projektu v MŠ

- **Propojenost** – svět MŠ je propojen s vnějším světem, projekt je propojený s praktickým životem, směřuje k upotřebení v reálném životě, dosavadní zkušenost se propojuje s novými poznatky. Při semináři jsme si uváděli příklad projektu, kdy se žáci základní školy snažili o omezení heren ve městě, nebo děti z mateřských škol o „úklid“ majitelů psů po svých mazlíčcích.
- **Realita se pojí s fantazií, myšlení s intuicí, poznávání s city.** Projekt otevírá možnost pro nápady dětí, tak dává prostor jejich fantazii a tvořivosti. Nápady dětí bychom měli brát vážně, uvažovat o nich, nekritizovat je, i když všechny jistě nebudeme moci realizovat. Citové prožívání je v předškolním věku velmi intenzivní, děti se nejlépe učí prožitkem. I v projektech platí riziko možných negativních zážitků, které by pedagog měl na základě znalosti individuálních zvláštností dětí předvídat.
- **Projekt vychází z konkrétní a aktuální situace.** Téma projektu by mělo být inspirováno otázkou nebo problémem, který vychází od dětí, z jejich života v mateřské škole, v rodině, z událostí v jejich okolí. (Rašková, 2006) Pedagog musí vnímat situaci v těchto prostředích, v samotné třídě sleduje vzdělávací potřeby a zájmy dětí. Na základě těchto znalostí může přijít s nápadem na projekt, zjistit, zda o jeho náplň mají děti zájem a případně je motivovat k jeho řešení. Ústřední motiv musí vycházet z reality blízké dětem, musí být pro ně atraktivní a přiměřeně náročný.
- **Projektem se MŠ otevírá okolí** – protože se projekt týká životní reality, velmi často se na něm účastní další subjekty. Někdy jsou to jen rodiče, ně-

kdy širší veřejnost, osobnosti z místa bydliště. (Městský úřad, knihovna, muzeum, rybáři, myslivci, Domov dětí, Domov důchodců...)

- **Vždy je jasně stanoven cíl – výsledek, produkt, ke kterému celý projekt směřuje.** Tento cíl může být zároveň jádrem projektu. Může jím být např. příprava divadla, sportovní olympiády, stavba úkrytu na zahradě; tvorba mapy stromů v našem parku, výzdoba školy nebo zahrady ...) Tento produkt děti s pedagogem prezentují. Je třeba připomenout, že akce, které plánují sami pedagogové a děti nemají žádnou odpovědnost za jejich přípravu a realizaci, nemůžeme považovat za projektovou výuku.
- **Propojují se činnosti** spontánní – řízené; statické – dynamické; verbální – neverbální; individuální, skupinové, kooperativní, frontální. Je na pedagogovi, aby zařazoval během projektu všechny z uvedených aktivit. Každému z dětí vyhovují jiné, pak se budou moci uplatnit všechny děti a bude to zvyšovat jejich aktivitu v rámci projektu, jejich možnost seberealizace. Varianty činností jsou nutné i z hlediska dílčích kroků projektu, protože každému z nich vyhovují jiné vzdělávací strategie. Propojování výše uvedených aktivit navíc odpovídá i požadavkům Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV).
- **Děti se podílí na výběru tématu, na plánování,** mají zájem o činnosti i výsledek, nesou za ně v rámci svých možností odpovědnost. O podílu pedagoga a dětí na výběru tématu v mateřské škole jsme už psali výše, odpovědnost za výsledný produkt nesou v předškolním věku společně s pedagogem. Děti předškolního věku nemohou mít příliš vzdálené cíle, je proto nutné, aby pedagog udržoval zájem o projekt a motivoval vhodným způsobem jeho naplnění (ocenění, povzbuzení). Dohodneme-li se s dětmi na určitém dílčím kroku, děti by měly vědět, že mají odpovědnost za jeho dokončení.

Pro děti je možné s jejich účastí či podílem vytvořit plán nutných aktivit – obrázkový přehled, myšlenková mapa s piktogramy apod.

- **Učitelka je spíše poradce, koordinátor, organizátor, partner.** Děti by měly být hlavními řešiteli. Takový způsob vzdělávání by měl v předškolní instituci převažovat nejen během realizace projektů. Vzdělávání, kdy je aktivní jen pedagog a dítě jen pasivně přijímá, do mateřské školy nepatří.
- **Činnosti jsou často vzájemně podmíněné – k cíli vedou postupné kroky.** Už při úvodním promýšlení tématu si ujasníme, co vše je třeba pro dosažení cíle udělat. Chceme-li např. připravit ekologickou vzdělávací stezku zahradou pro ostatní třídy, je třeba zmapovat prostředí zahrady, najít v něm to, co stojí za to jim představit. Pak bude nutné vymyslet, jak místa i celou stezku označíme, jaké vyrobíme popisky..., před jejich vytvořením musíme shromáždit informace, .. plakáty a pozvánky... Bez těchto dílčích kroků bychom k výsledku nedošli.

2.3 Postupné kroky při plánování a realizaci projektu

- **Formulování jádra projektu (ústřední myšlenky, hlavního tématu, cíle) a výsledku**

O formulaci jádra projektu je psáno výše, tato základní myšlenka (popř. úkol, otázka) by měla být ujasněna hned na počátku, protože z ní budou vycházet další kroky. Současně s jádrem projektu bychom si měli upřesnit, co by mělo být výsledkem projektu. Někdy může být výsledek současně i ústřední myšlenkou projektu. Tak např. naučná ekologická stezka na školní zahradě bude výsledkem /produktem/ projektu, jádrem bude vytvoření této stezky. Podobně je-li naším cílem uspořádat olympiádu, výsledkem je zamýšlená akce a zároveň třeba výstava kreseb či fotografií z ní.

Pokud je naším cílem prozkoumat nějaký problém, výsledný produkt může demonstrovat jeho vyřešení. Příkladem by mohla být základní otázka „Co vše se děje na farmě?“, kdy produktem by mohla být postupně vznikající obrázková myšlenková mapa znázorňující toto dění.

■ Stanovení vzdělávacích cílů projektu

Důležitou součástí projektu jsou **vzdělávací cíle projektu**, které někdy jsou vyjádřeny i v jeho hlavní myšlence (seznámit se s životem na farmě), vždy tomu tak ale být nemusí. Je-li hlavním tématem projektu např. zasazení stromu na školní zahradě, vzdělávacími cíli bude vytvářet u dětí odpovědný vztah k přírodě, učit je praktickým dovednostem péče o rostliny, ujasnit a obohatit si poznatky o přírodě apod. Tyto cíle by měly vycházet z RVP PV. Je samozřejmé, že při realizaci projektu bude docházet k posunu ve vzdělávání i v dalších oblastech.

■ Vytýčení základních otázek, činností, rozfázování;

Učitelka zde má roli moderátora diskuze a zapisovatele. Promýšlíme, co vše je třeba pro dosažení cíle udělat, jaká bude postupnost dílčích cílů. Nápady dětí učitelka zapisuje (popř. znázorňuje symbolem na tabuli) a společně je rozšiřují. Pak nápady společně posuzují. Je třeba, aby nikdo z dětí nebyl zklamaný necitlivým odmítnutím návrhu.

Domluvený postup je dobré nějakým způsobem graficky zaznamenat a vystavit na viditelném místě.

Důležité je stanovit si také přibližnou **dobu trvání projektu**. Tato doba je v případě předškolní instituce otevřena, protože nevíme, jak budou děti reagovat a jak budeme jednotlivé kroky plnit. Podle doby trvání se projekty dělí na krátkodobé (hodiny), střednědobé (dny), dlouhodobé (v rámci týdne až jednoho měsíce) i mimořádně dlouhodobé (několik měsíců i rok), které prostupují další vzdělávání v MŠ (Maňák a Švec, 2003)

Je nutné, aby pedagogové promysleli také **finanční zajištění projektu**. Někdy stačí prostředky školy, jindy mohou pomoci rodiče, firmy, popř. je možné využít různé fondy či dotace.

■ Zveřejnění

Na cíli projektu závisí, kde a jakým způsobem informace o zamýšleném projektu zveřejníme. Není to nutné vždy (např. pokud má výsledek být pro rodiče překvapením). Určitě to ale budou vědět obě paní učitelky a všechny děti, včetně těch, které nebyly v první den uvažování o projektu přítomné.

- **Shromažďování materiálu** – Zveřejnění nám může pomoci v shromažďování potřebného materiálu, ať už se jedná o zjišťování informací o problému nebo pomůcky věcného charakteru. Při plánování promýšlíme, jakým způsobem a kde materiál získáme.

■ **Realizace projektu a průběžná zpětná vazba**

Vlastní uvedení plánu ve skutečnost ukáže, jak se nám plánování podařilo. Mohou se objevit problémy, na které je třeba tvořivě reagovat, podle potřeby upravovat plán dalšího postupu, měnit či zcela vyloučit některé zamýšlené činnosti. Stále bychom ale měli sledovat finální záměr.

Během projektu průběžně společně s dětmi hodnotíme, jak se nám práce daří, co už je hotovo, co zbývá. Vedeme děti k hodnocení vlastní činnosti, vyjádření toho, co se jim povedlo, co se jim na aktivitě líbilo, co se naučily. Povzbuzujeme děti oceněním a motivací k další práci.

■ **Výsledný produkt a jeho prezentace**

Výsledný produkt je stěžejní událostí, završením společného snažení. Případné závěrečné akce se mohou účastnit kromě řešitelů projektu i jiní (děti z ostatních tříd, ze školy, hosté z městského úřadu, místní veřejnost). K prezentaci lze využít i média – místní tisk, regionální televizi, webové stránky.

Tak se v rámci projektu Příběh naší rodiny uskutečnily např. hudební vystoupení s písničkou „Babičko, nauč mě charleston“, výstava hraček, se kterými si hrály naše maminky, nebo odpoledne pro veřejnost, při kterém děti připravily stanoviště s hrami našich babiček. Jiným výsledným produktem byla módní přehlídka – děti v „moderním“ oblečení v doprovodu rodiče, prarodiče nebo někoho známého v oblečení z dob jeho mládí, popř. sborník vzpomínek rodičů a prarodičů a autorské čtení z něj.

([https://www.jsns.cz/data/jsns/DOKUMENTY/prirucka_pribeh_moji_rodiny\(1\).pdf](https://www.jsns.cz/data/jsns/DOKUMENTY/prirucka_pribeh_moji_rodiny(1).pdf))

■ **Vyhodnocení, shrnutí**

Důležitá část projektu nastává po jeho ukončení. Přestože jsme průběžně hodnotili jeho průběh, v závěrečném hodnocení shrneme, co se nám podařilo, co se komu líbilo či nelíbilo, co jsme v určitých důležitých okamžicích prožívali. Opět vedeme děti k vyjádření vlastních pocitů a názorů. Je dobré, když pedagog na závěr

názory dětí shrne, poděkuje dětem za snahu, vyzdvihne pozitivní momenty a i přínos činností pro učení dětí (např. naučili jsme se, jak se chovat v divadle..., dokázali jsme se domluvit, navzájem si pomáhat ...)

2. 4 Význam projektů

Řekli o projektech

- Problém – řešení v mysli, projekt= řešení v praxi – jedno však přechází v druhé.
- "Výrazu projektová metoda lze užíti tehdy, když individuum či skupina pojme záměr, jehož uskutečnění navozuje změny v jeho (jejich) vědění, zručnostech, zvycích či vztazích." – S.Velinský
- „Projekt jest určitě a jasně navržený úkol, který můžeme předložit žákovi tak, aby se mu zdál životně důležitým tím, že se blíží skutečné činnosti lidí v životě.“ W. H. Killpatrick

■ Pozitiva

- jsou činnostní a prožitkové
- blízké skutečnému životu
- aktivizují

■ Napomáhají osvojení klíčových kompetencí:

učí spolupracovat (děti navzájem, děti – učitelky – rodina – zaměstnanci...), komunikovat, *diskutovat*, *formulovat* názory, řešit problémy a konflikty, hledat informace, tvořivě jednat, hledat informace, pracovat s časovými možnostmi, vytvářet otevřenou atmosféru, aktivně naslouchat, usilovat o účast všech, oceňovat indiv. odlišnosti, vytvářet skupinové role, být odpovědný.

Doporučená a použitá literatura:

Dlabola Z., Etrychová P. Projektové vyučování, *Rodina a škola* č. 3, Praha: Portál, 2007.

Hladílek, M. *Kapitoly z didaktiky*. České Budějovice, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, 1993.

Heroudková, E. Než se z misky najíme, než se z hrnku napijeme. *Komenský*, roč.138, č.1, Brno, PF MU, 2013, s.54 –57

Kodimová, M. (2012) Využití projektové metody v mateřské škole. Bakalářská práce. České Budějovice.

Kratochvílová, J. *Teorie a praxe projektové výuky*. MU Brno, 2009.

Kubová, V., Raiserová.M, E. Jak žijí děti v Africe.... *Komenský*, roč.138, č.2, Brno, PF MU, 2013, s.30 –35

Kubínová, M. *Projekty – cesta k tvořivosti a samostatnosti*. Praha, Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta, 2002.

Maňák, J., Švec, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003.

Průcha J., Walterová E., Mareš J. *Pedagogický slovník*. Praha, Portál 2003.

Rašková, M. *Nebojme se projektové metody*. Informatorium. Praha: Portál, 2006. XIII.roč.č . 4.s . 6–8. ISSN 1210 –7506.

Tomková, A., Kašová, J., Dvořáková, M. *Učíme v projektech*. Praha, Portál 2009. ISBN 978 –80 –7367 –527 –1.

Valenta, J. *Pohledy. Projektová metoda ve škole a za školou*. Praha, Ipos Arama 1993.ISBN 80 –7068 –066 –0.

3 Didaktické projekty pedagogikou F. Ketta

Eva Muroňová

18. 10. 2014

3.1 Mám své místo na zemi

Franz Kett, Eva Muroňová

Pomůcky: různé věci podle počtu dětí, vždy dva kusy, pro každého židli. Židle předem volně rozmístíme v prostoru a na každou položíme jeden předmět. Stejný předmět pak položíme také na proutěný tácek

1

Sejdeme se přede dveřmi do místnosti. Přivítáme se jménem a každý si vybere jednu věc.

Patříme sem (do školky), máme tady svá místa. Vybrali jsme si „značku“ a podobně jsou „označená“ i naše místa. Půjdeme je hledat.

Jedno dítě po druhém vstupuje do místnosti a podle předmětu, který je položený na židli, si najde své místo a „obsadí je“.

Píseň:

Jdi hledat svoje místo. Jdi hledat svoje místo.

I kdyby jich tam bylo sto. Neboj se – máš své místo!

2

Ze svého místa dáme o sobě vědět.

Různým způsobem ťukáme předměty o sebe: hlasitě, potichu, v rytmu, který jedno dítě předvede, a ostatní zopakují, s vyvolání jména apod.

Píseň, kterou můžeme zpívat s ťukáním:

Našl/a jsem svoje místo. Našl/a jsem svoje místo.

I kdyby jich tu bylo sto. Tohle je – MOJE MÍSTO!

Předměty posbíráme, příp. položíme pod židli, dáme do kapsy nebo na jiné vhodné místo, aby nerušily.

Své místo prozkoumáme.

Obcházíme a ohmatáváme židli a jmenujeme její části: **nohy, sedátko, opěrátko**.

Děti je mohou na pokyn střídavě ukazovat.

Ohmatáváme vodorovné a svislé linie:

To je moje židle! Nohy, sedátko, opěrátko. Nohy aby mě nesly, sedátko aby mě drželo, opěrátko abych se mohl/a opřít.

Děti si jedno po druhém sedají.

Můžeme přitom říkat:

Kdo má židli, má místo. Kdo má místo, má jisto!

Je dobré to vědět! Je dobré to vědět!

Janička (Že každý) má kde sedět.

Hra: Chodíme mezi židlemi a pak se každý musí rychle posadit na své místo.

Zkoumáme, jak sedíme. Jmenujeme a ukazujeme si, jak sedíme a co všechno se něčeho dotýká:

**Chodidla země (vodorovně), nohy země (svisle), stehna a zadek sedátka (vodorovně), záda opěrátko (svisle)
a ruce? Je to úžasné tak sedět!**

Rozhlédneme se.

Co vidíme a co nevidíme? Koho vidíme a koho nevidíme?

Dá se něco udělat, aby se naše místo „vylepšilo“? Děti navrhnou, příp. zkoušejí.

Varianta – problémový úkol:

Zkusíme najít místo, které je uprostřed. Každé dítě vstát a položit tam své předměty.

Pro zkonkretizování můžeme použít dřevěnou obruč.

Pedagog vyzve děti k přesnému napodobení této činnosti: Postaví se, přemístí svou židli na vhodné místo v prostoru tak, aby vytvořil „začátek“ kruhu a postaví se za ni. Židlí může výrazněji ťuknout o zem a pak se jí pevně držet. Vytvoříme tak kruh ze židlí, za kterými stojíme.

Zopakujeme píseň a posadíme se.

Zpíváme variantu písně, ve které měníme jména dětí, obcházíme kruh zezadu, pokládáme ruce dětem na ramena, zpíváme jejich jména a tleskáme. Píseň opakujeme celou za každými 3–5 dětmi.

3

Děti si mohou vyrobit značku na svou židli.

Každé dítě si na své místo může přinést to, co by tam nejvíce chtěl mít.

Varianty:

Dřevěnou obruč položíme doprostřed na předměty, děti si své „značky“ vezmou k sobě a pak jednu z nich položí kolem kruhu tak, jak vedle sebe sedí. Druhou si nechají jako značku svého místa.

4

Co teď můžeme a předtím jsme nemohli?

Podle návrhů dětí si podáváme různým způsobem ruce.

Nakonec si podáme „ruce od srdce“, tj. levou ruku dáme na srdce, pravou nabídneme a levou pak vložíme do ruky, kterou nám nabízí soused.

3.2 Ahoj, starý strome! – didaktický projekt pedagogikou F. Ketta

Margot Eder, Eva Muroňová

Pomůcky: hnědý kruhový šátek, hlína, pro každého šátek jakékoli barvy, suché věci, žluté, oranžové stužky

1

Ve hnědém šátku máme zabalenou hlínu, neseme ji v kruhu, prohlédneme a uprostřed ji společně opatrně odkryjeme.

2

Přinesli jsme ji ze záhonu na zahradě, ze kterého se už sklídila úroda.

Opakujeme ovoce a zeleninu podzimní sklizně.

Úroda naplnila sklepy, spíže, zásobárny nebo ji lidé ještě zpracovávají a země teď leží před námi a odpočívá.

Zkusíme sedět jako ona v tichu a klidu.

Nadechneme se a vydechneme.

Jdeme doprostřed a položíme opatrně ruce na hlínu. Kdo chce, může gesto zopakovat.

Pak obměníme gesto – hlínu rozhrneme a druhý přijde hlínu zase zahrnout. Dvojice se několikrát vystřídají.

Přemýšlíme, co nás přitom napadá.

Mám tady ještě něco, co ze země nebo na zemi vyrostlo, na ní žilo, ale teď už se to zase do země vrací.

K obrazu položíme košík se suchými věcmi.

Každý si vybere jednu věc, najde pro ni vhodný šátek jako podklad a posadí se na místo. Věc si může položit na zem před sebe.

Věc si prohlížíme, jeden po druhém o ní může vyprávět a pak ji položit do hlíny a barevný podklad po obvodu hnědého šátku.

S dětmi můžeme pracovat pomaleji, vždy pouze s jednou věcí a vyprávět jeden společný příběh.

Vyprávíme o jednotlivých předmětech příběhy, kde měli předtím a kde mají teď své místo. Např. květina kvete a uadne, list tančí k zemi, kaštan spadne na zem, nádoba dopadne na zem a rozbije se, pták letí, letí stále pomaleji, sedne si na zem, svěsí hlavu a zemře, větev vyrostle a pak odpadne od stromu a spadne na zem, slunečnice vyrostle, dozraje... Všechny příběhy končí tak, že věci se vrací zpět do země, mají své místo v zemi.

2b

Petr a Katka chodí často za svým dědečkem, který bydlí za městem v malém domku s velkou zahradou. Na dvorku uprostřed zahrady stojí velký starý strom. Je krásný a Petr i Katka jej mají rádi. Má velký silný kmen a kořeny hluboko v zemi. Sotva Petr s Katkou pozdraví dědečka, běží do zahrady a vylezou na strom. Zkoušejí, jestli už na sebe dosáhnout přes jeho silný kmen.

Děti vytvoří kolem dospělých kruh, podají si ruce a zkoušejí, jestli je umí obejmout podobně jako kmen stromu.

Nejraději ze všeho však lezou na jeho větve, proplétají se mezi nimi, houpají se a schovávají za listí.

Dítě může vyšplhat na toho, kdo s ním přišel, jako na strom. Dospělý je pohoupe a nechá je po sobě lézt.

Dědeček je nikdy nezapomene upozornit: „Budte opatrní. Strom je starý. Jeho větve mohou být suché a zlomit se pod vámi!“ „Žádný strach!“ odpovídají děti. „Strom je přece o tolik silnější než my!“

Dospělí své děti pohoupají a na další část vyprávění se všichni posadíme do kruhu kolem obrazu. Dospělí mohou mít děti na klíně.

Jedné noci se však přihnala vichřice. Prudký vítr se opřel do dědečkova domku a Petr s Katkou, kteří byli právě uvnitř, uslyšeli, jak vítr láme větve. Pak dřevo zasténalo, zapraskalo a něco velkého spadlo na zem. Děti byli vyděšené a dědeček smutný. Poznal, co se stalo a co děti ráno uviděly na vlastní oči. Vichřice zlomila dědečkův starý strom, ten velký silný strom, který měly tak rády a kde si tak často hrály. Ležel teď na zemi a děti smutně seděly v jeho usychajících větvích.

„Umře.“ řekl dědeček.

„Teď už si na něm nebudeme nikdy hrát.“ vzdychly si děti.

„Tak to je. Byl starý a nevydržel. Mohl tady být ještě dlouho, kdyby nebyl takový vítr. No nic, budeme z něj mít dříví a v zimě nám bude teplo. V jeho listí si udělají pelíšek ježci a hladová zvířátka si posbírají jeho plody.“

Když přišla zima, seděl dědeček s Katkou a Petrem u kamen. Dřevo praskalo a v místnosti bylo příjemně teplo. Všichni tři mysleli na starý strom.

„Vzpomínáš si, jak jsme si na něm hrály a jak nás houpal?“ říkaly děti.

Najednou dědeček vstal a pro něco šel. To bylo překvapení! Dědeček vyrobil z jeho dřeva houpací židli.

„Podívejte, i teď vás strom může pohoupat!“ Obě děti si do houpacího křesla sedly a bylo jim dobře.

Dospělí mohou děti také pohoupat.

Pak přišlo jaro a Katka s Petrem vyběhly jako vždycky na zahradu.

Dupáním nohama v sedu na místě znázorníme, jak děti běžely a jak se zastavily. Zastavily se tam, kde stával starý strom.

Obvykle jim bývalo na tom místě smutno, ale dnes se stalo něco nového! Mezi listím objevily úplně malý stromek. Vyrostl ze semínka starého stromu. „Sláva, hurá!“ volaly. „Dědečku, tady roste malý strom!“

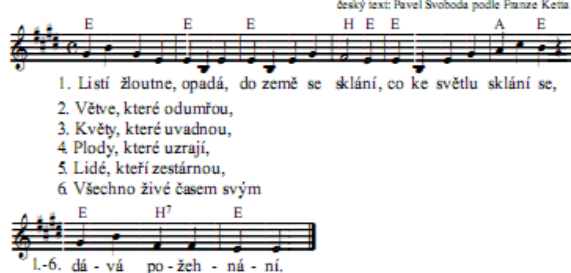
Vzaly se za ruce, tancovaly kolem něj, zpívaly a volaly: „Ahoj, starý strome, roste z tebe nový strom!“

3.

Kolem obrazu pokládáme žluté šátky a přitom můžeme malému stromku něco popřát.

Listí žloutne

hudba a text: Finze Kett
český text: Pavel Svoboda podle Finze Ketta

1. Listí žloutne, opadá, do země se sklání, co ke světlu sklání se,
2. Větvě, které odumřou,
3. Květy, které uvadnou,
4. Plody, které uzrají,
5. Lidé, kteří zestárnou,
6. Všechno živé časem svým

1.-6. dá - vá po - žeh - ná - ní.

4.

Ujistíme se, že všechny věci, které dosloužily a všechno živé, co umřelo, nepadá do prázdnoty, ale zpět do země. Tak je to na světě zařízeno.

3.3 Anna a tajemství –Karin Teichmann –Klune, Eva Muroňová

Pomůcky: čtyři kruhové šátky – žlutý, bílý, modrý a hnědý, dekorační předměty k tématu země, voda, vzduch, oheň, „zlaté lano“, dřevěná kulička

1.

Ukážeme dětem zmotané „zlaté“ lano a přemýšlíme, co by to mohlo být.

Ze všech „jako“ vybereme pro naše vyprávění, že je to obraz zeměkoule.

Můžeme s její pomocí a pohybem znázornit pohyb Země vesmírem.

Hra: Země (dítě se smotaným provázek) letí vesmírem a do ničeho nenarazí – a když, tak jen malounko. Úkolem dítěte je projít skupinou pohybujících se dětí.

Posadíme se.

Pošleme smotané „zlaté“ lano po kruhu.

Mladší děti mohou říkat, jaké je, příp. jaká je Země (pracujeme s přeneseným významem), příp. odkud se tady vzala Země.

Vyslechneme výpovědi, příp. teorie dětí a shodneme se na tom, že Země měla někde svůj začátek a pak se vyvíjela.

Pověříme jedno dítě, ať v klubíčku najde začátek, a „zlaté“ lano „rozvíjíme“ po kruhu, dokud nás nespojí.

Postavíme se kolem, zaradujeme se z toho, že jsme na Zemi (můžeme společně říkat svá jména) a položíme lano na zem. Posadíme se.

Začneme společně lano zamotávat do spirály, doprostřed které položíme kuličku.

2.

Na Zemi, jen možná v jiném městě a v jiném domě žila také Anna. Bydlela sice jinde, ale podobala se nám. Jmenujeme, co všechno mohou mít všichni lidé společného.

Např. Měla hlavu jako my. Měla maminku a tatínka my. Apod.

A také ráno vstávala jako my.

Slunce ji polechtalo na nose tak moc, že hlasitě kýchla.

Děti mohou předvést, jak asi Anna kýchla.

(1)

A teď už byla vzhůru. Odhrnula peřinu, protáhla se a podívala se na palce u svých nohou. Sluneční paprsky dopadaly přímo na ně a hřály.

A v tu chvíli to Annu napadlo! Jak je to možné, že slunce je tak horké? Víc než rozžhavená kamna! Nebo horký čaj, co si včera vylila na ruku!

„Au!“ zahýbala opatrně zápěstím a ještě teď si vzpomněla na tu bolest. Pak zvedla hlavu a rozhodla se, že to vyřeší.

„Ahoj, slunce! Odkud bereš tolik tepla?“ A pak si sama odpověděla: „Asi nevíš, že? Ale lidé říkají, že v tobě hoří obrovský oheň a je ho tolik, že ho můžeš rozdávat. Ale odkud ho máš?“

Anna se zamyslela: „Ale ve mně musí také něco hořet, protože mám teplé tváře, ruce a za chvíli budu mít i teplé nohy. Ale co to je a jak se to tam vzalo?“

Zkoumáme teplo svého těla na rukou a na sobě vzájemně.

Anna na to také přišla a řekla si hrdě: „Mám v sobě oheň jako slunce, ale odkud?“

Do obrazu položíme žlutý šátek a obraz slunce.

(2)

Něco zaštěbetalo pod oknem. Anna otevřela okno a zavolala: „Ahoj, ptáčku! Odkud znáš tu písničku?“ A protože ptáček zpíval dál, odpověděla si sama: „Asi ani nevíš, že? Možná tě ji naučila maminka? Nebo vítr? Nebo zpíváš z radosti, že máš křídla? Nebo ses s ní už narodil a máš ji jen tak v sobě?“

To se Anně zalíbilo. „Možná mám někde v sobě také nějaký zvuk?“ Anna se rozhodla, že to zkusí. Zavřela oči a zaposlouchala se.

Zkoumáme zvuky svého těla, např. když polkneme, když se nadechneme a všimneme si tlukotu srdce.

Opravdu! Něco v ní tlouklo jako malý bubínek téměř do taktu té ptačí písničky. Věděla, že to je srdce, ale kdo ho to naučil? Annu to začalo zajímat čím dál víc. „Mám v sobě oheň jako slunce, písničku jako ptáček, ale odkud?“

Do obrazu položíme obrázek ptáčka.

(3)

Do místnosti vletěl vítr. Zahýbal záclonou, zašustil papíry na stole a Anna dostala nápad: „Možná by to mohl vědět on!“ Anna vyběhla na zahradu, zhluboka se nadechla a najednou si připadala velická a lehká.

„Ahoj, větře!“ zašeptala Anna. „Jak to, že jsi tak příjemný a voňavý?“ A protože vítr neodpovídal, odpověděla si sama: „Protože jsi jako mamčin fén na vlasy? Nebo protože sbíráš tu vůni ze zahrad a lesů? Nebo doletíš tak vysoko, že tam nabereš čistý vzduch a foukáš ho sem k nám dolů?“

Pak se Anna zamyslela: „Já umím udělat také takový vítr. Když se nadechnu, fouká do mě, a když vydechnu, fouká ze mě.“

Zkoumáme svůj dech a to, jak s nádechem rosteme a s výdechem se zmenšujeme.

Anna na to také přišla a řekla si hrdě: „Mám v sobě oheň jako slunce, písničku jako ptáček, dech jako vítr, ale odkud?“

(4)

Pak Anna ucítila zvláštní vůni. „Odkud se tady vzala?“ vykřikla a rozhlédla se: „To jsou naše žluté růže!“

Anna se k nim rozběhla, přičichla si a řekla: „Ahoj, růžičky! Kdo vám dal tak hezkou vůni?“ Růže se zakývaly ve větru, zavoněly, ale neodpovídaly. Anna začala hledat sama. Brala do rukou jeden květ po druhém a pečlivě je očíhávala. „Asi to nevíte, ale nejvíce voníte uprostřed květu. Ale kdo vás to naučil? Odkud tu vůni berete? Ze vzduchu, protože ten je kolem? Nebo ze země, protože tam máte kořeny?“

Anna se zamyslela: „Růže voní jako růže. Ale já prý mám také vůni! A maminka říká, že naše Hanička voní mlíčkem a že já voním po broskvích.“

Zkoumáme, jak voní naše ruce, vlasy apod.

Anna si pomyslela: „To jsem bohatá. Mám v sobě oheň jako slunce, písničku jako ptáček, dech jako vítr, mám dokonce i svoji vůni, ale odkud?“

Do obrazu položíme na bílý šátek růži.

(5)

Anna se sklonila k zemi a nabrala ji do dlaní. Hlína byla studená a vlhká. Možná se vůně bere ze země.

„Ahoj, země! Nevíš, odkud se bere vůně?“ zeptala se Anna, ale země mlčela. „Možná mluví úplně potichu.“ pomyslela si a pak si klekla, položila na zem ucho a napjatě se zaposlouchala.

Nic se nedělo. V zemi bylo úplné ticho. Ale čím déle Anna poslouchala, tím se zvětšovalo ticho také v ní.

Zkoumáme, jestli máme v sobě také takové ticho a chvíli ho posloucháme.

Anna si pomyslela: „To jsem bohatá ještě víc. Mám v sobě oheň jako slunce, písničku jako ptáček, dech jako vítr, mám svoji vůni a mám v sobě i ticho země, ale odkud?“

Do obrazu položíme hnědý šátek.

(6)

Anna se pak rozhlédla a zjistila, že kolem ní vlastně ani moc ticha není. U ucha jí bzučely mouchy, slyšela, jak dýchá, někde zaštěkal pes...

Jmenujeme zvuky, které jsme předtím sami v tichu slyšeli.

Odkud se bere v zemi taková síla, že toho na ní tolik žije? Třeba... Děti mohou jmenovat další věci.

A protože ani teď země neodpovídala, Anna prohlásila: „Z vody! Bez vody by nemohly žít ani růže, ani mouchy... Děti mohou jmenovat další věci.

Za zahradou bylo malé jezírko a Anna zamířila přímo k němu. Když do něj ponořila ruce, voda zabublala. Byla studená a příjemně chladila.

„Ahoj, vodo!“ řekla Anna a šla hned k věci. „Kde se v tobě bere tolik síly?“

A když si voda bublala dál a neodpovídala, Anna přemýšlela dál: „Voda je tam, kam doteče, nebo kam ji lidé donesou. Z tohoto jezírka nabírá vodu maminka a zalévá růže, ale také záhony se zeleninou a trávnik.“

Anna vyskočila a poklepala si na čelo. Už to má! Vždyť ona má v sobě také sílu.

Zkoumáme, co velkého uneseme, jak umíme zatnout pěst apod.

Anna si pomyslela: „To jsem bohatá ještě víc. Mám v sobě oheň jako slunce, písničku jako ptáček, dech jako vítr, mám svoji vůni a mám v sobě ticho země, sílu vody, ale odkud?“

Do obrazu položíme modrý šátek a nádobu s vodou.

(7)

Anna dostala hlad. Otočila se a rozběhla zpět ke dveřím.

„Mami! Mami!“ volala Anna a vběhla dovnitř.

„Ahoj, Aničko!“ řekla maminka a postavila na stůl hrnek s kakaem. „Už jsem tě hledala. Zase se touláš?“

A Anička se napila kakaa, cítila jak je teplé, jak voní a jak jí chutná a vyprávěla mamince, co objevila. Že má v sobě...

Děti mohou zopakovat, co všechno Anna objevila.

„Odkud se to všechno bere?“ zeptala se nakonec maminky.

„Hmm, to je velké tajemství. Já si myslím, že se to tady všechno bere z lásky. Z lásky svítí slunce, zpívají ptáci, fouká vítr, rostou růže a teče voda. Přece i já jsem ti nachystala to kakao, protože tě mám ráda.“ usmála se maminka a Aničku pohladila.

3.

Děti mohou dotvořit obraz dekoračním materiálem.

4.

Ujistíme se ještě jednou, co všechno „v sobě máme“ a zaradujeme se z toho, příp. vyslechneme, zda děti mají ještě jinou odpověď na otázku, odkud se to tady všechno vzalo.

4 Tvorba projektu OP VK

Jana Polčáková

Hlavní požadavky – vždy se realizují podle příručky příjemce. Příručku vydává MŠMT společně s výzvou. V případě individuálního projektu se řídí dotyčný projekt obecně platnými předpisy pro podání žádosti OP VK (konzultace s MŠMT, Jihočeský kraj apod.)

- **Projektový záměr**
- **Žádost o finanční podporu (Benefit7)**
- **Hodnocení projektu**
- **SCHVÁLENÍ**
- **Realizace projektu**
- **Ukončení a vyhodnocení projektu**
- **Udržitelnost projektu**

A) Projektový záměr

- a) zvolit rozumný záměr – realistický cíl
- b) sestavit tým
- c) rozumný rozpočet
- d) konzultace

individuální projekt

reagování na výzvu www.kraj-jihocesky.cz (granty, fondy EU)

www.msmt.cz

www.op-vk.cz (Vzdělávání pro konkurenceschopnost)

Regionální operační program NUTS II Jihozápad www.rr-jihozapad.cz (ROP)

B)Žádost o finanční podporu – Benefit7

1. založit tzv. Benefit 7 www.eu-zadost.cz
2. zpracování projektu dle pokynů tzv. Příručky prožadatele (vyplnění individuálního projektu nebo grantového projektu – formuláře)
3. upozornění na projektové podmínky (mění se podle výzvy)

Přílohy:

- Doklad o právní subjektivitě
 - Zřizovací listina (všechny přílohy, doplňky)
 - Výpis z obchodního rejstříku (na poště + razítko)
 - Doklad o jmenování statutárního zástupce(jmenování ŘŠ)
- Finanční zdraví
 - Tabulka (vyplní ekonom školy), daňové přiznání vč. příloh (2 roky zpětně)
- Vliv na životní prostředí
 - Stanovisko CHKO, vyjádření příslušného orgánu EIA
- Územní rozhodnutí
 - Vyjádření stavebního úřadu, který vlastní budovu
- Vlastnické vztahy
 - Výpis z katastru nemovitostí

Právo k užívání na dobu minimálně tři roky

Písemný souhlas zřizovatele s realizací projektu (usnesení zastupitelstva)

- Finanční krytí
přiměřenost a hospodárnost rozpočtu ve vztahu k plánovaným aktivitám
opodstatněnost výše rozpočtu a rozpočtových položek
- Podrobný rozpočet projektu
- Osvědčení o registraci DPH
- Dohoda o partnerství

Formální podoba žádosti a způsob jejího podávání:

- webová žádost v programu Benefit 7 včetně povinných příloh on-line (www.eu-zadost.cz),
- žádost o projekt 1x v elektronické podobě ve formátu *.pdf na nosiči chráněném proti přepisu (CD-ROM),
- 1x v listinné podobě (originále) včetně veškerých příloh doručit osobně na adresu zprostředkujícího subjektu
- Žádost – podepsaná (žadatel + partneři)
 - sešitá, přelepená v rohu

C) Hodnocení projektu D) Schválení projektu

Formální náležitosti – opravitelné:

- shodná tištěná a elektronická verze žádosti
- žádost 1x v listinné podobě a 1x na CD ve formátu *.pdf
- dodány všechny povinné přílohy (listinné i na CD)
- podpisy (žádost, přílohy, seznam příloh...)

Kritéria – neopravitelná: – NEOPRAVITELNÉ – vyřazeno

- oprávněnost žadatele (partnera)
- aktivity v souladu s danou výzvou
- doba trvání projektu
- pouze způsobilé výdaje
- dodrženy stanovené limity v rámci rozpočtu

E) Realizace projektu

Dle pokynů a časového rozvrhu ve schváleném projektu.

F) Ukončení projektu

Archivace dokumentace – povinnost vést dokumentaci o průběhu realizace projektu

povinnost archivovat veškerou dokumentaci projektu do roku 2025

Monitorování – povinnost podávání pravidelných monitorovacích zpráv, na konci

realizace podání závěrečné zprávy

G) Udržitelnost projektu

Po dobu 5 let od skončení financování z OP VK předkládá příjemce každoroční výroční zprávu o udržitelnosti.

Závěr:

- Vyhledávat možnosti a výzvy pro vhodný projekt.
- Projekt = peníze na vybavení školy, peníze pro realizátory projektu.
- Týmová spolupráce lidí.

Několik slov závěrem o nás lidech, o vás učitelkách a komunikaci

Miroslav Procházka

V kurzech, které jste v úvodu projektu absolvovali, jsme uvažovali o sobě samých, o tom, jak s druhými komunikovat a jak se chovat v týmu, v jehož rámci budete realizovat nově nabyté znalosti a dovednosti. Možná jste během těchto kurzů osobnostně a sociálního rozvoje cítili, že naše chování je v profesní (formální) komunikaci stále podrobováno vnějšímu zadání. Něco není vhodné říci, něco ano, nějakých projevů těla je nutno se vystríhat, jiné jsou pro podporu komunikace vhodné, viděli jsme, že určitý styl komunikace je negativní atd. Bylo by však velkým omylem, vnímat naši komunikaci s druhými lidmi jen jako soubor nějakých doporučení či technik. Jde o mnohem více. Nahlédněme nyní ve zkratce do oblasti dovedností, které Vám umožní nejen získat místo mezi druhými, ale také si mezi ostatními udržet přirozenou autoritu.

Já a druzí – sociální inteligence

Každý z nás reaguje určitým způsobem na podněty okolního světa. Vyjadřujeme své pocity a myšlenky, přijímáme či odmítáme názory a postoje ostatních. V řadě životních situací vstupujeme do vzájemných vztahů, jejichž kvalita v mnohém záleží na naší schopnosti porozumět druhým lidem i sobě samému. Tyto situace mohou evokovat otázky:

Jsounějaké cesty k lepšímu pochopení sebe sama a poznávání druhých?

Lze rozvíjet zdravé sebehodnocení a přiměřené sebevědomí?

Co podmiňuje to, že si nás lidé váží, že nás respektují či naopak?

Na čem vlastně závisí naše sociální úspěšnost?

Je v tomto směru jistě důležité, jakou máme kvalifikaci, odborné znalosti, jak zvládneme studijní či pracovní úkoly, jaký máme vzhled nebo povahu. Neméně podstatné však je, jak komunikujeme a jak jednáme s druhými. Schopnost komunikovat a řešit s druhými jednotlivé sociální situace začala být v 70. a 80. letech 20. století popisována jako jakási „sociální“ inteligence. Americký psycholog, profesor na Harvardské univerzitě, Howard Gardner v tomto směru hovořil o tzv. personálních inteligencích – inter – a intra – personální inteligenci.

Intrapersonální inteligence představuje schopnost zkoumat a poznávat vlastní já, své pocity, nutnost porovnávat vliv okolních lidí se svými rozhodnutími, se svým jednáním. Tato schopnost nám umožňuje v různých situacích usměrňovat své pocity a vystupování nebo rozhodování. Takto disponovaní lidé se projevují silnou nezávislostí, vůlí, vždy mají vyhraněné názory, jdou cestou vlastního stylu a rádi jsou sami. Autor této teorie zdůrazňuje to, jak je důležité a podstatné mít jasný pohled na sebe sama a jak je významné umět ze svého „já“ vycházet při rozhodování v různých situacích. Být si jistý sám sebou, nenechat se ovládnout pocitem, že pracuji s druhými se sebezapřením, netrápit se tím, že mi druzí neumožnili prosadit názor, ale umět jej přesto kultivovaně sdělit.

Interpersonální inteligence představuje schopnost vnímat pocity jiných lidí, rozlišovat jejich emoce, cíle a záměry chování a problémy ve vztazích. Takto disponovaní lidé se projevují svou schopností ovlivnit skupinu lidí, stávají se přirozenými

vůdci. Rádi mají kolem sebe velké množství přátel, působí jako rodinní „stmelovatelé“ a mají velké množství společenských aktivit.

Já a druzí – emoční inteligence

Ve zkoumání vlastností člověka, které mu umožňují udržet si v osobních i pracovních vztazích dobrou úroveň, nejdále pokročili američtí psychologové, především Daniel Goleman. Přišli s tvrzením, že to nejpodstatnější pro náš život je udržení souladu mezi rozumem a emocemi. Začíná se v tomto směru hovořit o emoční inteligenci, tedy o schopnosti člověka rozpoznávat podobu, škálu vlastních i cizích pocitů, emocí a umět této schopnosti pozitivně využít, a to jak ve vztahu k sobě samému, tak ve vztahu k druhým lidem. V tomto pojetí je **emoční inteligence** tvořena faktory dvojí povahy – schopnostmi vztahujícími se k sobě samému a schopnostmi ve vztahu k druhým.

Mezi **schopnostmi vztahujícími se k sobě samému** patří:

- schopnost sebeuvědomění,
- schopnost sebeovládání,
- schopnost sebemotivace.

Abychom mohli o někom říci, že je emočně „inteligentní“, je nejprve velmi důležité, zda se naučil vnímat vlastní emoce. Vždyť pokud se nevyznáte ve svých citech, nebudete si nikdy jisti, zda dokážete zareagovat při jednání s druhými lidmi odpovídajícím způsobem. Pro někoho je tento úkol poměrně snadný, funguje mu v tomto směru dobře intuice, ale mnohým z nás cit pro vlastní emoce chybí. Nikdo však není bez šance.

K uvědomění si vlastních kladů a záporů stačí jen ochota k hledání. A nutné je také to, abyste k sobě byli v tomto směru upřímní. Upřímnost je pro porozumění sobě samému nesmírně důležitá vlastnost. A kdo jí disponuje, má na celý život vyhráno. Je sice pravdou, že za upřímnost se platí, že existují dokonce i obory, profese, kde se zdánlivě upřímnost nenosí, ale to určitě není profese pedagoga a už vůbec ne učitelky v mateřské škole. Hodně úspěchů v práci i osobním životě Vám přeje tým autorů této publikace.

Jsme rádi, že jsme se s Vámi setkali.

<http://podpora-ms.pf.jcu.cz/>

Emailová adresa pro konzultace: opvk-ms-projekt@pf.jcu.cz

Manažer KA1: Mgr. Eva Svobodová

Manažer KA4: Mgr. Miroslav Procházka, Ph.D.

Garant kurzu: Mgr. Jana Polčáková

Lektoři kurzu: Mgr. Jana Polčáková, Mgr. Vítězslava Benešová,
Mgr. Eva Muroňová, Ph.D., PaedDr. Alena Váchová

Neprošlo jazykovou korekturou

Metodická podpora byla zpracována v rámci projektu Profesní podpora pedagogů předškolního vzdělávání (Profesní podpora MŠ), který je financován prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (CZ.1.07/1.3.00/48.0078).